TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2010 m. gruodžio 22 d.*

Byloje C-507/08

dėl 2008 m. lapkričio 21 d. pagal EB 88 straipsnio 2 dalį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Komisija, atstovaujama C. Giolito, J. Javorský ir K. Walkerová, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Slovakijos Respubliką, atstovaujamą B. Ricziová,

atsakovę,

* Proceso kalba: slovakų.

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J.-C. Bonichot, teisėjai K. Schiemann (pranešėjas), L. Bay-Larsen, C. Toader ir M. Safjan,

generalinis advokatas P. Cruz Villalón,
posėdžio sekretorius K. Malacek, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2010 m. birželio 3 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2010 m. rugsėjo 9 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Ieškiniu Europos Bendrijų Komisija prašo Teisingumo Teismo pripažinti, kad neįvykdydama 2006 m. birželio 7 d. Komisijos sprendimo 2007/254/EB dėl valstybės pagalbos C 25/2005 (ex NN 21/2005), kurią Slovakijos Respublika suteikė *Frucona Košice, a.s.*,

Slovakijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 249 straipsnio ketvirtą pastraipą ir to sprendimo 2 straipsnį.

Teisinis pagrindas

2 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 659/1999, nustatančio išsamias EB Sutarties 93 straipsnio taikymo taisykles (OL L 83, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 339), trylikta konstatuojamoji dalis išdėstyta taip:

„kadangi suteikiant bendrajai rinkai prieštaraujančią neteisėtą pagalbą turėtų būti atkurta veiksminga konkurencija; kadangi dėl to būtina, kad pagalba, įskaitant palūkanas, būtų išieškota iš karto; kadangi pagalbą derėtų išieškoti pagal nacionalinėje teisėje nustatytas procedūras; kadangi minėtųjų procedūrų taikymas, neleidžiantis iš karto ir veiksmingai įgyvendinti Komisijos sprendimą, neturėtų trukdyti atkurti veiksmingą konkurenciją; kadangi, norėdamos pasiekti šį rezultatą, valstybės narės turėtų imtis visų būtinų priemonių, kad užtikrintų Komisijos sprendimo įgyvendinimą."

3 Reglamento Nr. 659/1999 14 straipsnio 3 dalis išdėstyta taip:

„Nepažeidžiant nė vieno Europos Bendrijų Teisingumo Teismo nurodymo pagal [EB 242] straipsnį, pagalba išieškoma nedelsiant ir pagal atitinkamos valstybės narės nacionalinę teisę nustatytas procedūras, jeigu jos leidžia nedelsiant ir veiksmingai įvykdyti Komisijos sprendimą. Šiuo tikslu, kai bylą svarsto nacionaliniai teismai, suinteresuotosios valstybės narės, nepažeisdamos Bendrijos teisės, imasi visų

priemonių, kurios numatytos jų atitinkamuose teisiniuose aktuose, įskaitant laikinąsias priemones.“

4 To paties reglamento 23 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Jeigu suinteresuotoji valstybė narė nevykdo sąlyginių arba jai nepalankių sprendimų ypač 14 straipsnyje nustatytais atvejais, Komisija spręsti klausimą gali tiesiogiai perduoti Europos Bendrijų Teisingumo Teismui pagal [EB 88 straipsnio 2 dalį].“

Ikiteisminė procedūra

5 Sprendimu 2007/254 Komisija konstatavo, kad Slovakijos Respublikos *Frucona Košice a.s.* (toliau – *Frucona*) naudai taikytos priemonės buvo valstybės pagalba ir kad ta pagalba nesuderinama su bendrąja rinka.

6 Iš šio sprendimo matyti, kad faktinių aplinkybių atsiradimo momentu *Frucona* vykdė veiklą alkoholinių gėrimų, likerių, nealkoholinių gėrimų, konservuotų vaisių ir daržovių bei acto gamybos sektoriuje. Aptariamą valstybės priemonę sudarė IV Košice vietos mokesčių inspekcijos (toliau – mokesčių inspekcija) atliktas mokestinės skolos panaikinimas pagal su kreditoriais sudarytą susitarimą laikantis Bankroto ir susitarimų su kreditoriais įstatyme Nr. 328/91 įtvirtintos procedūros. Remiantis šiuo teisės aktu, kaip ir bankroto procedūra, susitarimu siekiama sutvarkyti įsiskolinusios bendrovės finansinę padėtį, tačiau jos tikslas yra leisti tęsti jos veiklą sudarant su kreditoriais susitarimą, pagal kurį ta bendrovė įsipareigoja grąžinti dalį savo skolos už

likusios skolos dalies panaikinimą. Tokį susitarimą privalo patvirtinti šią procedūrą prižiūrintis teismas.

7 2004 m. kovo 8 d. *Frucona* kompetentingam apygardos teismui pateikė prašymą dėl susitarimo, nes tarp jos įsiskolinimų buvo mokestinė skola už alkoholio akcizą. Kreditoriams nubalsavus už šį susitarimą, 2004 m. liepos 14 d. šis teismas jį patvirtino. Pasibaigus skundo pateikimo terminui, tas teismo sprendimas tapo galutinis.

8 Susitarime numatyta, kad *Frucona* grąžins 35 % skolos per vieną mėnesį, o reikalavimo į likusius 65 % kreditoriai atsisakys.

9 *Frucona* mokestinė skola mokesčių inspekcijai iš viso sudarė 640 793 831 SKK (t. y. 16,86 mln. EUR). Pagal susitarimą mokesčių inspekcija susigrąžino 224 277 841 SKK (t. y. 5,86 mln. EUR), todėl nurašyta mokestinės skolos suma sudarė 416 515 990 SKK (t. y. 11 mln. EUR).

10 Užbaigusi aptariamo mokesčių nurašymo tyrimo procedūrą pagal EB 88 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą, Komisija konstatavo, kad šiuo nurašymu Slovakijos Respublika neteisėtai suteikė pagalbą *Frucona,* ir Sprendime 2007/254 nurodė:

„*1 straipsnis*

Valstybės pagalba, kurią Slovakijos Respublika suteikė [*Frucona*], siekianti 416 515 990 [SKK] sumą, yra nesuderinama su bendrąja rinka.

2 straipsnis

1. Slovakijos Respublika imasi visų priemonių, reikalingų siekiant išieškoti iš gavėjo visą neteisėtai suteiktą pagalbą, nurodytą 1 straipsnyje.

2. Išieškojimas vykdomas nedelsiant ir pagal nacionalinę teisę, jeigu ji leidžia neatidėliotinai ir veiksmingai vykdyti sprendimą.

3. Grąžintina suma turi apimti viso laikotarpio palūkanas nuo datos, kai suma buvo perduota [*Frucona*], iki faktinio sumos atgavimo.

<…>

3 straipsnis

Per du mėnesius nuo pranešimo apie šį sprendimą Slovakijos Respublika informuoja Komisiją apie priemones, kurių buvo imtasi šiam sprendimui įgyvendinti. <…>

<…>“

11 2007 m. sausio 12 d. *Frucona* pareiškė ieškinį Teisme, reikalaudama panaikinti tą sprendimą (byla *Frucona Košice*, T-11/07), tačiau kaip laikinosios apsaugos priemonės neprašė jo sustabdyti. Slovakijos Respublika ieškinio dėl šio sprendimo, apie kurį jai buvo pranešta 2006 m. birželio 12 d., nepateikė.

12 Vykdydama minėtą sprendimą, 2006 m. liepos 4 d. mokesčių inspekcija pareikalavo *Frucona* grąžinti neteisėtą pagalbą su palūkanomis per aštuonias dienas. Pastarajai šio reikalavimo neįvykdžius, mokesčių inspekcija 2006 m. liepos 21 d. pareiškė ieškinį dėl susigrąžinimo II Košice apylinkės teisme.

13 2007 m. birželio 11 d. sprendimu šis teismas atmetė prašymą ir nusprendė, kad *Frucona* neprivalo grąžinti minėtos pagalbos. Šį sprendimą 2008 m. balandžio 21 d. sprendimu patvirtino Košice apygardos teismas ir kaip vieną iš motyvų nurodė, kad negalima peržiūrėti sprendimo patvirtinti susitarimą su kreditoriais, nes jis įgijo *res judicata* galią.

14 2008 m. liepos 2 d. raštu mokesčių inspekcija paprašė Slovakijos Respublikos generalinio prokuroro pateikti ypatingąjį skundą dėl to sprendimo. Slovakijos Respublika aiškiai nenurodė, koks buvo tolesnis šio prašymo likimas.

15 Per visą neteisėtos pagalbos susigrąžinimo procedūrą Komisija ne kartą reikalavo nedelsiant ir veiksmingai įvykdyti Sprendimą 2007/254, kaltindama Slovakijos valdžios institucijas, kad, užuot tiesiogiai įvykdžiusios šį sprendimą pagal nacionalinę teisę, jos nusprendė, jog būtina pareikšti ieškinį dėl susigrąžinimo apylinkės teisme.

16 Šiuo klausimu Slovakijos valdžios institucijos pateikė iš esmės du pagrindinius argumentus:

— teismo procesas buvo būtinas norint susigrąžinti pagrindinę pagalbos sumą ir palūkanas, nes Slovakijos mokesčių teisėje nenumatytas teisinis pagrindas, leidžiantis mokesčių institucijoms susigrąžinti skolą, kuri buvo nurašyta pagal susitarimą

su kreditoriais. Todėl buvo būtina gauti dokumentą, kuriuo leidžiama vykdyti sprendimą. Kitaip tariant, remiantis Slovakijos teise, administraciniu mokesčių inspekcijos sprendimu negalima „panaikinti“ teismo, atsakingo už *Frucona* susitarimo su kreditoriais priežiūrą, sprendimo, kuriuo patvirtintas jų sudarytas susitarimas ir kuris įsiteisėjo,

— Sprendimas 2007/254 nebuvo tiesiogiai privalomas *Frucona*, tačiau pagal jį Slovakijos Respublika privalėjo imtis visų priemonių, būtinų neteisėtai suteiktai pagalbai susigrąžinti. Tas sprendimas, kaip „užsienio“ administracinis sprendimas, nesukūrė *Frucona* prievolės grąžinti pagalbą. Todėl buvo neįmanoma įvykdyti Komisijos sprendimo nacionaliniu lygmeniu.

17 Pasibaigus Sprendimo 2007/254 3 straipsnyje nustatytam dviejų mėnesių terminui, skirtam pranešti apie priemones, kurių imtasi jam įvykdyti, ir vėliau pasikeitus įvairiais raštais bei pateikus kelis priminimus, Komisija, įvertinusi, kad Slovakijos Respublika nedelsdama tinkamai neįvykdė sprendimo, nusprendė pareikšti šį ieškinį.

Dėl ieškinio

Šalių argumentai

18 Komisija teigia, kad neteisėtai suteiktos pagalbos panaikinimas ją susigrąžinant yra jos neteisėtumo pripažinimo logiška pasekmė, kaip nustatyta 1990 m. kovo 21 d.

Sprendime *Belgija prieš Komisiją* (C-142/87, Rink. p. I-959, 66 punktas) ir 1991 m. kovo 21 d. Sprendime *Italija prieš Komisiją* (C-305/89 Rink. p. I-1603, 41 punktas). Valstybė narė, kuriai skirtas sprendimas, įpareigojantis susigrąžinti neteisėtą pagalbą, privalo, remdamasi EB 249 straipsniu, imtis visų priemonių, kurių reikia siekiant užtikrinti minėto sprendimo įgyvendinimą, kaip nustatyta 2003 m. birželio 26 d. Sprendime *Komisija prieš Ispaniją* (C-404/00, Rink. p. I-6695, 21 punktas).

19 Taigi Komisija konstatuoja, kad šiuo atveju, praėjus daugiau kaip 29 mėnesiams nuo pranešimo apie Sprendimą 2007/254, *Frucona* suteikta pagalba vis dar nebuvo susigrąžinta. Todėl ji teigia, kad Slovakijos Respublikos valdžios institucijos neįvykdė įsipareigojimų pagal Sprendimą 2007/254 ir Reglamento Nr. 659/1999 14 straipsnio 3 dalį.

20 Tai, kad mokesčių administracija pareiškė ieškinį dėl neteisėtos pagalbos susigrąžinimo, teismo proceso lėtumas ir II Košice apylinkės teismo bei, vėliau, Košice apygardos teismo sprendimo turinys, Komisijos nuomone, sutrukdė nedelsiant ir veiksmingai įgyvendinti Sprendimą 2007/254, nors už susigrąžinimą atsakinga institucija veikė laikydamasi nacionalinės teisės. Komisija mano, kad Slovakijos valdžios institucijos nesilaikė Bendrijos teisės nuostatų tiesioginio veikimo principo, kai iškilo kolizija su valstybės narės teisės akto nuostata.

21 Kalbėdama klausimu dėl to, kad teismo sprendimas, kuriuo patvirtintas per susitarimo su kreditoriais procedūrą patvirtintas susitarimas, įgijo *res judicata* galią, o tai, pasak Slovakijos Respublikos, jai neleidžia susigrąžinti suteiktos pagalbos, Komisija nurodo 2007 m. liepos 18 d. Sprendimą *Lucchini* (C-119/05, Rink. p. I-6199, 63 punktas), kuriame Teisingumo Teismas nusprendė, kad Bendrijos teisė draudžia taikyti nacionalinės teisės nuostatą, kurioje įtvirtintas *res judicata* principas, jeigu jos

taikymas trukdo susigrąžinti pažeidžiant Bendrijos teisę suteiktą valstybės pagalbą kurios nesuderinamumas su bendrąja rinka pripažintas galutiniu tapusiu Komisijos sprendimu.

22 Pasak Komisijos, šiuo klausimu Slovakijos teismų priimta pozicija taip pat neatsižvelgiama į Bendrijos taisyklių valstybės pagalbos srityje siekiamus tikslus, o tai kelia trukdžių veiksmingai įvykdyti Sprendimą 2007/254 bei atkurti ankstesnę padėtį, ir prailginamas nepelnytai dėl aptariamos pagalbos įgytas konkurencinis pranašumas, kaip nustatyta 2006 m. spalio 5 d. Sprendime *Komisija prieš Prancūziją* (C-232/05, Rink. p. I-10071, 52 punktas).

23 Taigi Komisija kritikuoja Slovakijos valdžios institucijų elgesį dėl ekvivalentiškumo principo, į kurį, kaip ir į veiksmingumo principą, turi būti atsižvelgta vertinant valstybėms narėms suteiktą procesinę autonomiją įgyvendinti Bendrijos teisę. Jos nuomone, minėto ekvivalentiškumo principo nesilaikyta dėl to, kad Sprendimas 2007/254 nebuvo laikomas vykdytinu, kokiu laikomas, pavyzdžiui, mokesčių inspekcijos išduotas pranešimas apie apmokestinimą.

24 Gindamasi Slovakijos Respublika nurodo, kad, priešingai nei teigia Komisija, lingvistiškai aiškinant Sprendimo 2 straipsnio 1 ir 2 dalis, ypač atsižvelgiant į termino „récuperation“ (redakcijoje slovakų kalba – „vymáhanie“) vartojimą vietoje „recouvrement“ (redakcijoje slovakų kalba – „vymoženie“), negalima daryti išvados, kad Slovakijos Respublika privalėjo per nurodytą terminą faktiškai susigrąžinti suteiktą pagalbą. Remdamasi sprendimu, ji teturėjo per nustatytą terminą imtis visų priemonių, būtinų aptariamai pagalbai susigrąžinti.

25 Slovakijos Respublika teigia tikrai ėmusis įvairių priemonių greitai ir veiksmingai susigrąžinti pagalbą, visų pirma nurodydama *Frucona* ją sugrąžinti, paskui siekdama

priversti tai ją padaryti teismo keliu. Pastabose ji taip pat pažymėjo, kad Sprendimas 2007/254 dar negalutinis, nes jis užginčytas Teisme.

26 Todėl Slovakijos Respublika mano, kad ji įvykdė Sprendimo 2007/254 ir Reglamento Nr. 659/1999 14 straipsnio 3 dalies reikalavimus.

27 Slovakijos Respublika primygtinai pabrėžia ir tai, kad valstybės pagalbą bendrovei *Frucona* pagal susitarimą su kreditoriais buvo leista suteikti tą susitarimą prižiūrėjusio teismo *res judicata* galią įgijusiu sprendimu, kurio mokesčių inspekcija, t. y. administracinės valdžios institucija, negali panaikinti. Ji teigia, kad pagal Bendrijos teisę nereikalaujama, kad tokia administracinės valdžios institucija panaikintų nacionalinių teismų sprendimus, įgijusius *res judicata* galią.

28 Slovakijos Respublika, be kita ko, mano, kad minėtas Sprendimas *Lucchini* nesusijęs su šia byla. Iš tikrųjų, priešingai nei aptariamas Italijos teismo sprendimas byloje, kurioje priimtas minėtas sprendimas, 2004 m. liepos 14 d. apygardos teismo sprendimas įgijo *res judicata* galią, nes suėjo teisės aktuose nustatyti terminai jam apskųsti pagal vidaus proceso nuostatas, t. y. gerokai iki Sprendimo 2007/254 priėmimo. Be to, ‚*Lucchini* sprendimas priimtas po to, kai Slovakijos Respublika ėmėsi veiksmų, kad susigrąžintų aptariamą pagalbą teismo keliu.

29 Taigi bendrovei *Frucona* pareikštas ieškinys dėl pagalbos susigrąžinimo nacionaliniame teisme buvo tinkama priemonė, kurią taikant laikomasi nedelsimo ir veiksmingumo reikalavimų.

30 Dėl Komisijos teiginio, kad Slovakijos Respublika nesilaikė ekvivalentiškumo principo, pažymėtina, jog pastaroji teigia, kad dėl to, jog Sprendimas 2007/254 nėra tiesiogiai vykdytinas, ji neprivalėjo pripažinti jo tiesioginio taikymo, nebent būtų paneigta valstybėms narėms suteikta procesinė autonomija vykdant sprendimus, priimtus pagal EB 88 straipsnio 2 dalį.

31 Be to, ekvivalentiškumo principas buvo išplėtotas fizinių asmenų teisių apsaugos srityje, o ne išimtinai su valstybių narių įsipareigojimais Europos bendrijai susijusioje srityje, kuriai priklauso Komisijos sprendimai pagal EB 88 straipsnio 2 dalį.

32 Dublike Komisija aiškina Slovakijos Respublikos pasiūlytą lingvistinį Sprendimo 2007/254 aiškinimą. Pasak Komisijos, tame sprendime minėtai valstybei narei nustatyta pareiga konkrečiai susigrąžinti neteisėtą valstybės pagalbą, o ne tik pradėti susigrąžinimo procedūrą per to sprendimo 3 straipsnyje nustatytą dviejų mėnesių terminą, o tai atitinka principą, kad pagal nacionalinę teisę valstybės narės pradėtas procesas sprendimams įgyvendinti turi sudaryti galimybę juos įgyvendintini nedelsiant ir veiksmingai.

33 Vienintelė išimtis, kuri gali būti taikoma pareigai vykdyti Komisijos sprendimą, yra nepaprastosios aplinkybės, dėl kurių valstybė narė visiškai negali teisingai įgyvendinti to sprendimo. Šioje byloje Slovakijos Respublika tokių aplinkybių niekada nenurodė.

34 Be to, Komisija teigia, kad atsižvelgiant į tai, jog Bendrijos teisėje nenustatyta procedūra, kurios turi laikytis atitinkama valstybė narė, kad įgyvendintų sprendimą, kuriuo nurodoma susigrąžinti neteisėtą pagalbą pagal Reglamento Nr. 659/1999 14 straipsnio

3 dalį, susigrąžinimas iš esmės turi būti vykdomas laikantis atitinkamų nacionalinės teisės nuostatų, o šios turi būti taikomos taip, kad dėl jų taikymo netaptų praktiškai neįmanoma atlikti pagal Bendrijos teisę reikalaujamą pagalbos susigrąžinimą, ir visapusiškai atsižvelgiant į Bendrijos interesą, kaip nurodyta 2000 m. birželio 27 d. Sprendime *Komisija prieš Portugaliją* (C-404/97, Rink. p. I-4897, 55 punktas).

35 Šiuo klausimu Komisija pažymi, kad nors ji visiškai neketino Slovakijos Respublikai nurodyti, kaip susigrąžinti aptariamą valstybės pagalbą, jos pasirinktas būdas neatitinka nedelsiamo ir veiksmingo neteisėtos pagalbos susigrąžinimo reikalavimo, nes po 29 mėnesių nuo pranešimo apie Sprendimą 2007/254 tas susigrąžinimas dar nebuvo įvykęs.

36 Be to, priešingai nei teigia Slovakijos Respublika, Komisija nereikalavo, kad mokesčių inspekcija panaikintų galutinį teismo sprendimą, tačiau kaip vieną iš galimų Sprendimo 2007/254 įvykdymo procedūrų pasiūlė, kad kompetentinga institucija atšauktų sprendimą dėl neteisėtos pagalbos suteikimo, o tai atitiktų Teisingumo Teismo praktiką. Ji taip pat pažymėjo, kad toje teismų praktikoje nustatyta, jog kompetentingi nacionaliniai teismai privalo netaikyti vidaus teisės nuostatų, prieštaraujančių Bendrijos teisei.

37 Komisija primena, kad Bendrijos teisės viršenybės principas reiškia, jog Bendrijos teisė yra viršesnė už bet kokį vidaus teisės aktą, ar tai būtų kalbama apie administracinį ar teisės aktą, ar netgi apie galutinį teismo sprendimą, kaip nurodyta minėtame Sprendime *Lucchini*. Tai, kad šis sprendimas priimtas po to, kai buvo priimtas teismo sprendimas, kuriuo patvirtinta *Frucona* suteikta valstybės pagalba, nelemia nieko, nes tuo sprendimu tik aiškinama, kaip turi būti taikomi galiojantys teisės aktai.

38 Galiausiai Komisija ginčija Slovakijos Respublikos teiginį, kad ekvivalentiškumo principas netaikomas vykdant Komisijos sprendimą valstybės pagalbos srityje, ir teigia,

kad valstybės narės procesinė autonomija ribojama bendruoju veiksmingumo principu. Priešingu atveju pareiga susigrąžinti netektų prasmės ir būtų neįmanoma užtikrinti vienodo Bendrijos teisės taikymo.

39 Slovakijos Respublika savo ruožtu ginčija Komisijos teiginį, kad Slovakijos kompetentingos valdžios institucijos turėtų ne tik imtis visų pagalbai susigrąžinti reikiamų priemonių, bet ir veiksmingai ją susigrąžinti. Ji teigia visiškai įvykdžiusi įsipareigojimus, nustatytus Sprendimo 2007/254 versijoje slovakų kalba, kuri vienintelė yra autentiška versija.

40 Be to, Slovakijos Respublika nesiliauja teigusi, kad mokesčių institucijos negalėjo panaikinti teismo sprendimo, ir mano, kad jos įgyvendino vienintelę įmanomą aptariamo pagalbos susigrąžinimo priemonę.

Teisingumo Teismo vertinimas

41 Prieš pradedant vertinti įsipareigojimų neįvykdymą, kuriuo kaltinama Slovakijos Respublika dėl pareigos įvykdyti Sprendimą 2007/254, reikia priminti kai kuriuos principus, išplaukiančius iš šioje srityje nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos.

42 Neteisėtos pagalbos panaikinimas ją susigrąžinant yra logiška jos neteisėtumo konstatavimo pasekmė ir ši pasekmė negali priklausyti nuo formos, kuria minėta pagalba buvo suteikta (žr., be kita ko, 1993 m. birželio 10 d. Sprendimo *Komisija prieš Graikiją*, C-183/91, Rink. p. I-3131, 16 punktą ir minėto Sprendimo *Komisija prieš Portugaliją* 38 punktą).

43 Sprendimo, kuriuo pagalba pripažįstama neteisėta, atveju Komisijos reikalaujamas jos susigrąžinimas vykdomas laikantis sąlygų, numatytų Reglamento Nr. 659/1999 14 straipsnio 3 dalyje. Vienintelis pagrindas, kuriuo valstybė narė gali remtis atsikirsdama į EB 88 straipsnio 2 dalies pagrindu Komisijos pareikštą ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo, yra absoliutus negalėjimas tinkamai vykdyti sprendimą (žr. 2008 m. lapkričio 13 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, C-214/07, Rink. p. I-8357, 43 ir 44 punktus bei nurodytą teismų praktiką).

44 Iškilus sunkumams dėl vykdymo, Komisija ir valstybė narė, vadovaudamosi SES 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtintu principu, nustatančiu valstybėms narėms ir Europos Sąjungos institucijoms abipusę lojalaus bendradarbiavimo pareigą, privalo sąžiningai bendrai veikti siekdamos įveikti sunkumus, laikydamosi visų pirma su valstybės pagalba susijusių SESV nuostatų (žr. 2008 m. lapkričio 13 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 45 punktą ir nurodytą teismų praktiką).

45 Šioje byloje visų pirma reikia konstatuoti, kad Komisijai pareiškus šį ieškinį, t. y. praėjus 29 mėnesiams po pranešimo apie Sprendimą 2007/254, iš *Frucona* nebuvo susigrąžinta jokia suma. Slovakijos Respublika neginčija šio fakto, be to, nenurodo jokio absoliutaus negalėjimo įvykdyti Komisijos sprendimą.

46 Kalbant apie aplinkybes, kurias Slovakijos Respublika nurodo grįsdama Sprendimo 2007/254 neįgyvendinimą ir dėl to *Frucona* suteiktos neteisėtos pagalbos nesusigrąžinimą, pažymėtina, kad jos argumentai iš esmės sudaryti iš dviejų dalių.

47 Pirma, rašytinėse pastabose ji pateikia lingvistinį Sprendimo 2007/254 2 straipsnio 1 ir 2 dalių aiškinimą ir šiuo atveju remiasi šio sprendimo versijoje slovakų kalba

vartojamu terminu „récupération“ vietoje termino „recouvrement“, o tai, jos nuomone, nustato jai tik pareigą imtis įvairių priemonių neteisėtai pagalbai susigrąžinti, tačiau ji neprivalo jos susigrąžinti faktiškai.

48 Reikia pažymėti, kad tokiu Sprendimo 2007/254 nuostatų aiškinimu akivaizdžiai neatsižvelgiama į to sprendimo taikymo apimtį. Atsižvelgiant į Sąjungos teisės aktus ir, konkrečiai kalbant, į Reglamento Nr. 659/1999 14 straipsnio 3 dalį, akivaizdu, kaip teigia Komisija, kad Sprendimo Nr. 2007/254 tikslas yra atkurti veiksmingą konkurenciją ir kad taip valstybei narei, kuriai skirtas sprendimas, nustatoma pareiga veiksmingai ir nedelsiant atsiimti neteisėtai suteiktą valstybės pagalbą. Taigi Slovakijos Respublikos pateiktam lingvistiniam minėto sprendimo aiškinimui negalima pritarti.

49 Antra, Slovakijos Respublikos pozicija grindžiama argumentu, kad mokesčių inspekcijos pradėtas teismo procesas iš pradžių II Košice apylinkės teisme, o vėliau Košice apygardos teisme, dėl *Frucona* suteiktos valstybės pagalbos susigrąžinimo buvo neišvengiamas, nes susitarimo su kreditoriais, kurį patvirtino kompetentingas teismas *res judicata* galią įgijusiu sprendimu, mokesčių inspekcija, kuri yra administracinės valdžios institucija, panaikinti negalėjo.

50 Šiuo aspektu reikia visų pirma priminti, kad, remiantis Reglamento Nr. 659/1999 14 straipsnio 3 dalimi, Komisijos sprendime nustatyta pareiga susigrąžinti neteisėtą pagalbą turi būti įgyvendinama nedelsiant ir pagal atitinkamos valstybės narės nacionalinę teisę nustatytas procedūras, jeigu jos leidžia nedelsiant ir veiksmingai įvykdyti minėtą sprendimą.

51 Taigi valstybė narė, kuri pagal tokį Komisijos sprendimą privalo susigrąžinti neteisėtą pagalbą, gali laisvai pasirinkti tvarką, kaip ji vykdys šią pareigą, su sąlyga, kad pasirinktos priemonės nepažeis Sąjungos teisės tikslų ir veiksmingumo (žr. 2002 m. gruodžio 12 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-209/00, Rink. p. I-11695, 34 punktą ir 2010 m. gegužės 20 d. Sprendimo *Scott ir Kimberly Clark*, C-210/09, Rink. p.I-4613, 21 punktą).

52 Taigi Sąjungos teisė nustato pareigą imtis visų priemonių, kurios tinkamos įgyvendinti Komisijos sprendimus, kuriais nustatyta pareiga neteisėtą pagalbą susigrąžinti laikantis valstybių narių tam nustatytų įvairių procedūrų ypatybių. Svarbu pabrėžti, kad laikydamasi būtent tos teisės šiame ieškinyje Komisija teigė neketinusi Slovakijos Respublikos kompetentingoms institucijoms nurodyti tikslios priemonės, kaip atsiimti *Frucona* neteisėtai suteiktą valstybės pagalbą, tačiau manė, kad šiuo tikslu įgyvendintos priemonės neatitinka reikalavimo nedelsiant ir veiksmingai susigrąžinti pagalbą.

53 Tai, kad po Sprendimo 2007/254 priėmimo mokesčių inspekcija ėmėsi susigrąžinti neteisėtą valstybės pagalbą teismo keliu, nėra kritikuotina, nes, kaip jau minėta, valstybė narė gali laisvai rinktis priemones, kuriomis žada įgyvendinti jai nustatytą pareigą.

54 Tačiau šioje byloje Slovakijos kompetentingos valdžios institucijos ėmėsi priemonių, bet neteisėtos pagalbos nesusigrąžino, o dėl to įprastos konkurencijos sąlygos nebuvo atkurtos. Pagrindinė priežastis, dėl kurios pagalba nesusigrąžinta, buvo, pirma, II Košice apylinkės teismo ir, antra, Košice apygardos teismo atsisakymas patenkinti mokesčių inspekcijos pareikštą ieškinį dėl susigrąžinimo, remiantis tuo, kad 2004 m.

liepos 14 d. kompetentingo teismo sprendimas, kuriuo patvirtintas susitarimas su kreditoriais, įgijo *res judicata* galią.

55 Taigi šioje byloje kyla klausimas, ar galutiniu tapęs nacionalinio teismo sprendimas, kuriuo, vykstant bankroto procedūrai, patvirtintas susitarimas, pagal kurį nurašoma dalis skolos valstybei, o vėliau tokį nurašymą Komisija pripažįsta valstybės pagalba, gali sužlugdyti tos pagalbos susigrąžinimą.

56 Šiuo klausimu reikia visų pirma pažymėti, kad aptariama situacija skiriasi nuo bylos, kurioje priimtas minėtas Komisijos kaip pagrindas nurodomas Sprendimas *Lucchini*, kuriame Teisingumo Teismas nusprendė, jog Sąjungos teisė draudžia taikyti nacionalinės teisės nuostatą, kurioje įtvirtintas *res judicata* principas, jeigu jos taikymas trukdo susigrąžinti pažeidžiant Sąjungos teisę suteiktą valstybės pagalbą, kurios nesuderinamumas su bendrąja rinka pripažintas galutiniu tapusiu Komisijos sprendimu (žr. Sprendimo *Lucchini* 63 straipsnį).

57 Iš tikrųjų šioje byloje *res judicata* galią turintis teismo sprendimas, kuriuo remiasi Slovakijos Respublika, yra ankstesnis už sprendimą, kuriuo Komisija nurodė susigrąžinti neteisėtą pagalbą.

58 Todėl, kaip teigia Slovakijos Respublika, minėtu sprendimu *Lucchini* šioje byloje tiesiogiai remtis negalima.

59 Antra, reikia priminti *res judicata* principo svarbą ir Sąjungos teisės, ir nacionalinės teisės sistemose. Kad būtų užtikrintas teisės ir teisinių santykių stabilumas bei geras teisingumo vykdymas, svarbu, jog teismų sprendimai, kurie, išnaudojus visas

galimas teisių gynimo priemones arba pasibaigus pasinaudojimo jomis numatytiems terminams, tampa galutiniai, nebegalėtų būti ginčijami (2003 m. rugsėjo 30 d. Sprendimo *Köbler*, C-224/01, Rink. p. I-10239, 38 punktas; 2006 m. kovo 16 d. Sprendimo *Kapferer*, C-234/04, Rink. p. I-2585, 20 punktas ir 2009 m. rugsėjo 3 d. Sprendimo *Fallimento Olimpiclub*, C-2/08, Rink. p. I-7501, 22 punktas).

60 Todėl Sąjungos teisė nenustato nacionaliniams teismams pareigos visais atvejais netaikyti vidaus proceso taisyklių, suteikiančių sprendimui *res judicata* galią, net jei tai leistų užkirsti kelią aptariamu sprendimu padarytam Bendrijos teisės pažeidimui (šiuo klausimu žr. minėtų sprendimų *Kapferer* 21 punktą ir *Fallimento Olimpiclub* 23 punktą).

61 Kaip išvadoje pažymėjo generalinis advokatas, remiantis bylos dokumentais ir per teismo posėdį Slovakijos Respublikos pateiktomis pastabomis, darytina išvada, kad pagal nacionalinę teisę šios valstybės narės nacionalinės valdžios institucijos turėjo priemonių, kurios, jei būtų kruopščiai taikomos, būtų suteikusios minėtai valstybei galimybę susigrąžinti aptariamą pagalbą.

62 Tačiau Slovakijos Respublika nepateikė konkrečių duomenų apie sąlygas, kuriomis minėtos valdžios institucijos būtų pasinaudojusios joms suteiktomis priemonėmis.

63 Konkrečiai kalbant, kaip minėta šio sprendimo 14 punkte, ši valstybė narė aiškiai nenurodė, kaip buvo pasielgta su mokesčių inspekcijos prašymu dėl ypatingojo ieškinio pareiškimo, susijusio su 2008 m. balandžio 21 d. Košice apygardos teismo sprendimu.

64 Taigi Teisingumo Teismas gali tik konstatuoti, kad konkretiems Komisijos kaltinimams paneigti Slovakijos Respublika nepateikė pakankamai informacijos, kuri leistų teigti, jog per nustatytą terminą ji ėmėsi visų įmanomų veiksmų aptariamai pagalbai susigrąžinti.

65 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad per nustatytą terminą nesiėmusi visų būtinų priemonių susigrąžinti iš pagalbos gavėjo Sprendime 2007/254 nurodytą neteisėtą pagalbą, Slovakijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 249 straipsnio ketvirtą pastraipą ir šio sprendimo 2 straipsnį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

66 Pagal Teisingumo Teismo Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Komisija reikalavo, kad Slovakijos Respublika padengtų išlaidas, ir kadangi pastaroji bylą pralaimėjo, ji turi padengti bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

1. Per nustatytą terminą nesiėmusi visų būtinų priemonių susigrąžinti iš pagalbos gavėjo 2006 m. birželio 7 d. Komisijos sprendime 2007/254/EB dėl valstybės pagalbos C 25/2005 (ex NN 21/2005), kurią Slovakijos Respublika suteikė *Frucona Košice a.s.*, nurodytą neteisėtą pagalbą, Slovakijos Respublika

neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 249 straipsnio ketvirtą pastraipą ir šio sprendimo 2 straipsnį.

2. Priteisti iš Slovakijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.

Parašai.